

Neil T. Anderson

VÍTĚZSTVÍ nad TEMNOTOU

Počítej s mocí své
identity v Kristu

Nakladatelství KMS

Praha 2022

Přeloženo z anglického originálu

© Neil T. Anderson, 2020

Originally published in English under the title Victory Over the Darkness by Bethany House Publishers, a division of Baker Publishing Group, Grand Rapids, Michigan, 49516, U.S.A.
All rights reserved.

Vydalo © Nakladatelství KMS, s. r. o.

Primátorská 41, 180 00 Praha 8

První vydání – 2022

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být bez písemného svolení vydavatele reprodukována nebo šířena v žádné podobě elektronické ani mechanické, včetně fotokopíí, nahrávek či zařízení do informačních sítí nebo vyhledávacích systémů.

Biblické citace, pokud není uvedeno jinak, jsou převzaty z Českého studijního překladu, Nakladatelství KMS, s. r. o., 2009.

Dále byly použity biblické citace z Českého ekumenického překladu, Česká biblická společnost, 2000 (ČEP) a z Bible, překladu 21. století, Biblion, o. s., 2009 (B21).

ISBN 978-80-7664-046-7 – tištěná verze

ISBN 978-80-7664-047-4 – PDF verze

Obsah

Poděkování	9
Úvod: <i>Půjč mi svou naději</i>	11
1. Kdo jsi?	16
2. Úplné evangelium	33
3. Vidět se takový, jaký skutečně jsi	50
4. Něco starého, něco nového	65
5. Jak se stát duchovním člověkem, kterého z tebe Bůh chce mít	80
6. Síla víry v pravdu	98
7. Nemůžeš prožívat to, čemu sám nevěříš	113
8. Boží směrnice pro život víry	125
9. Jak vyhrát boj o svou mysl	140
10. Když chceš být v pořádku, musíš být opravdový	156
11. Uzdravení citových zranění	169
12. Vzájemná láska	186
Kroky ke svobodě v Kristu – výsledky výzkumu	200
Poznámky	204

„Díky postřehům, které dal Bůh Neilu Andersonovi, získali mnozí lidé opravdovou svobodu v Kristu. Je mezi nimi i můj nejstarší syn.“

*Kay Arthurová,
výkonná viceprezidentka a zakladatelka
organizace Precept Ministries a autorka knih*

„Pán Bůh dal Neilu Andersonovi pozoruhodný model poradenství a učednictví, který je pro Kristovo tělo opravdovým požehnáním.“

*Bill Bright,
zakladatel organizace Campus Crusade for Christ*

„Asi žádná jiná kniha neovlivnila tolik křesťanů a vedoucích v církvích po celém světě jako právě tato. (Je poctivé přiznat, že se tak dělo a stále děje v tandemu se ‚sesterskou‘ knihou stejného autora *Vysvobození z pout.*) Ať se zeptám v naší zemi, nebo jinde v Evropě či v USA a Asii, pastoři, vedoucí i lidé mimo vedoucí pozice potvrzují, že tato kniha změnila mnohé v jejich životě a službě. Proč tomu tak je? Protože Neil T. Anderson píše, že hlavní není to, co děláme, ale to, kým jsme. Pokud uvěříme tomu, kým skutečně v Kristu jsme, pak se náš život začne proměňovat.

Knihu vřele doporučuji všem, kteří mají pochybnosti sami o sobě, cítí se nedostatečně dobří a nedostatečně schopní. Všem, kteří zápasí s pocity odmítnutí i psychickými problémy. Zároveň věřím, že užitek z knihy načerpá každý čtenář.“

*Petr Kácha,
zástupce organizace Freedom in Christ Ministries v ČR,
pastor KS Praha – regionu Střed*

„Od prvního vydání této knihy se otázky identity v západní civilizaci posouvají do nové, radikálnější a bolestnější polohy. Identita se stala individuální autonomní volbou. Spolu s tím narůstá množství a intenzita bolesti, které takové tápání a experimentování provázejí.

Hlas Neila Andersona do tohoto kontextu nové temnoty je nadčasově aktuální. Nová identita v Kristu je pro Ježíšovy následovníky radikální, ale v jiném směru. Je to identita vztahu na rozdíl od individuálních subjektivních vjemů ovládaných mnoha falešnými představami, zraněními, polopravdami a nepravdami. Naše identita je postavena na Boží milosti. Je pevná díky Ježíšově lásce a věrnosti. Proto věřím, že se může stát nepohnutelným základem našeho uzdravení.“

*Ing. Pavel Raus, M.A. Clin. Psy., M.A. Theol., Ph.D.,
psycholog a pastorační poradce,
zakladatel organizace Paraklétos, vyučující na ETS*

„Když čteme knihy na podobná témata, jako je tato, pak se někdy pohybujeme mezi dvěma póly. Jedním je jakási ‚dojmologie‘, kdy sice nelze popírat zkušenosti autorů, ale chybí zakotvenost v Písmu. Druhým pólem je až přílišná opatrnost, ve smyslu co není přesně v Písmu popsáno, není pravda. Neil Anderson se velmi dobře a moudře pohybuje v pomyslném středu. Je teologicky zakotven, zároveň přináší i inspirativní zkušenosti. Knihu rozhodně doporučuji k přečtení.“

*Bc. David Novák, M.Th.,
předseda Rady Církve bratrské, správce sboru CB Praha 13-Stodůlky
a vyučující na ETS*

„Těší mě, že se k našim čtenářům po letech vrací knihy Neila Andersona. Sám jsem s užitkem využil jeho kvalitního vyučování a poznatků ve službě v nymburské komunitě.“

*Petr Plaňanský,
pastor KS Nymburk*

*Když bylo Derekovi Faulknerovi čtyřicet, žil v Atlantě v Georgii pod mostem. Závislost na drogách a alkoholu ho odvedla od jeho věrné manželky a dětí. Dřívější pokusy o abstinenci byly marné, avšak pak dostal příležitost zapojit se do programu Renewed Life Ministries v Tennessee. Tam se mu nejenže vrátila střízlivost, ale také zjistil, kým je v Kristu, a získal v Kristu svobodu. Později se stal ředitelem tohoto programu a vedl ke svobodě spoustu lidí. Derek byl externím pracovníkem organizace Freedom in Christ Ministries (Svoboda v Kristu) a jeho oblíbenou knihou bylo právě **Vítězství nad temnotou**. Ve věku padesáti osmi let sice podlehl v boji s rakovinou, ale teď žije vítězně v nebi. Tuto knihu s láskou věnuji památce Dereka Faulknera, který byl „nejlepším kamarádem“ stovek lidí, kteří přišli na jeho vzpomínkovou bohoslužbu společně oslavit jeho život.*

Poděkování

Napsat knihu jsem chtěl až v důchodu. Moc rád se věnuji službě a prožívám radost spojenou s pomáháním druhým. Když jsem se tedy před svým prvním studijním volnem zúčastnil konference pro spisovatele pořádané školou Biola University, byl jsem mezi přednášejícími semináře nejspíš jediný, kdo se nechystal psát knihu.

Tato slova jsem napsal před třiceti lety, když šlo do tisku první vydání této knihy, která byla současně mou první knihou. Od té doby vyšlo přes sedmdesát dalších. Bůh měl zjevně s mým životem jiné plány, než jsem si představoval.

Od doby prvního vydání uplynulo hodně vody. Mezitím po celém světě vyšly v mnoha různých jazycích přes dva miliony výtisků této knihy i mé druhé knihy *Vysvobození z pout*. Z Freedom in Christ Ministries se stala globální služba, která má kanceláře i zástupce v mnoha zemích (viz www.fcminternational.org).

Jsem vděčný za Talbot School of Theology a Biola University, kde jsem měl výsadu deset let vyučovat. Moje zvláštní díky patří zesnulému Dr. Robertu Saucymu, který byl mým mentorem, přítelem a oblíbeným teologem. Během těchto let jsem vstřebal duchovní DNA, která tvoří jádro poselství Freedom in Christ Ministries, a s Dr. Saucym jsem konzultoval hodně svých myšlenek. Mít zbožného a spolehlivého přítele, se kterým je možné probrat různé nápady, je neocenitelné.

Mnohé mé ilustrace ze života pocházejí z mých dětských let, která jsem strávil na farmě v Minnesotě. Jsem vděčný za rodiče, kteří mě každou neděli věrně brali s sebou do sboru, a za morální atmosféru,

ve které jsem vyrůstal. Dostalo se mi výsady pomoci tisícům lidí poznat, kým jsou v Kristu. Možnost pomoci mnoha dalším lidem prostřednictvím tištěných stránek je něco úžasného a jsem vděčný všem, kdo mi k tomu poskytli příležitost.

Dr. Neil T. Anderson

Zakladatel a emeritní prezident organizace

Freedom in Christ Ministries

Úvod

Půjč mi svou naději

V prvním sboru, kde jsem působil jako kazatel, jsem si dal závazek vychovávat jednoho mladého muže jako svého učedníka. Byl to můj první pokus o učednický vztah mezi dvěma lidmi. Russ a já jsme se rozhodli, že se budeme jednou týdně setkávat ke společnému indukativnímu studiu Bible. Začali jsme s velkými očekáváními, ale o šest měsíců později jsme se pořád mořili se stejnou příručkou. Náš pavlovsko-timoteovský vztah z neznámého důvodu nefungoval. Naděje, že dosáhneme nějakého pokroku, splaskávala jako balon, ze kterého pomalu uniká vzduch, až jsme se úplně přestali scházet.

O dva roky později, když už jsem byl kazatelem jiného sboru, mě Russ přišel navštívit. Svěřil se mi, co se odehrávalo v jeho životě během krátkého období našich společných setkání. Jeho vyprávění odhalilo tajnou část jeho života, o jejíž existenci jsem nic nevěděl: Russ žil v hříchu a nebyl ochoten mi o něm říct. Cítil jsem, že s něčím zápasí, ale neměl jsem nejmenší představu o důvodu ani o tom, jak bych mu mohl pomoci.

Důvod, proč nejsou některé naše snahy o vedení učedníků úspěšné, vysvětluje apoštol Pavel: „*Dal jsem vám pít mléko, pokrm jsem vám nedal, **neboť ten jste ještě nemohli snést. Ale ani teď ještě nemůžete, neboť jste stále ještě tělesní. Vždyť pokud je mezi vámi žárlivost, svár a rozdělení, zdali nejste tělesní a nežijete jen po lidsku?***“ (1K 3,2–3, zdůrazněno autorem). Kvůli nevyřešeným konfliktům ne-

jsou tělesní křesťané schopni přijímat pevnou stravu z Božího slova. Někteří jsou jako Russ ochotni vynaložit snahu a chodit na křesťanská setkání nebo bohoslužby, ale věci, které se tam učí, jim jdou jedním uchem dovnitř a druhým ven.

Když jsem působil jako hlavní kazatel sboru, byl jsem přesvědčený, že Ježíš Kristus je odpověď, kterou lidé hledají, a že pravda je osvobodí, ale ve skutečnosti jsem netušil jak. Lidé z mého sboru měli problémy, na které jsem neměl vhodnou odpověď, ale Bůh ji měl. Když mě Bůh povolal k vyučování na Talbot School of Theology, pátral jsem po odpovědích sám. Pomalu jsem začínal chápat, jak pomáhat lidem řešit jejich osobní a duchovní konflikty prostřednictvím upřímného pokání a víry v Boha.

Vzdělání, které jsem získal na semináři, mě naučilo hodně věcí o Božím království, ale velice málo o království temnoty a o skutečnosti, že „náš zápas není proti krvi a tělu, ale proti vládám, proti autoritám, proti světovládcům této temnoty, proti duchovním mocnostem zla v nebeských oblastech“ (Ef 6,12). Nesčetné hodiny intenzivní služby s poraženými křesťany mi pomohly začít rozumět boji o jejich mysl i způsobu, jak mohou být proměněni obnovou své mysli.

V době, kdy jsem se to učil, si celá naše rodina prošla zdrcující zkušenoostí.¹ Patnáct měsíců jsme netušili, jestli Joanne, moje manželka, bude žít, nebo zemře. Nebyla stanovena žádná příčina její nemoci. Vydání za lékařskou péči nás stála všechno, co jsme měli, včetně domu. Ať jsem se snažil sebevíc, nedokázal jsem dát Joanne do pořádku. Když nemáte nic než Boha a jeden druhého, máte příležitost zjistit, že nic než Boha doopravdy nepotřebujete. Věřím, že Bůh mě záměrně přivedl na konec mých vlastních zdrojů, abych mohl odhalit ty jeho. Netušil jsem, že ve věci závislosti na Kristu je mým nejhorším nepřítelem moje vlastní stoická soběstačnost. Takhle se zrodila služba organizace *Freedom in Christ Ministries* (Svoboda v Kristu). Plně si uvědomuji, že nedokážu nikoho osvobodit; to dokáže jen Bůh. Nemohu uzdravit rány lidí se zlomeným srdcem; toho je schopen jen on. On sám je Podivuhodný rádce. Klíčem k účinné službě je pokora, a teprve když Bůh člověka po-

koří, může jeho přítomnost působit naším prostřednictvím tak, aby naplnil svoje záměry.

Od těchto počátečních let spočívá moje služba – kazatelská i služba vyučování na semináři – v navzájem se překrývající výchově učedníků a v poradenství. Výchovu učedníků a pastorační poradenství vyučuji také na seminářích ve sborech, a to jak ve Spojených státech, tak po celém světě. Možná jsem jediný kazatel a současně učitel, který napsal knihy o hněvu, depresi, úzkostných poruchách, usmíření, manželství a závislostech v sexuální oblasti i závislosti na chemických látkách. Pevně věřím, že spravedlivý vztah s Bohem je jedinou odpovědí pro padlé lidstvo. Jsem přesvědčený, že to, co je nejvýznamnějším určujícím faktorem pro mentální, emoční i duchovní zdraví, začíná u skutečného poznání Boha a správného vztahu s ním. Dobrá teologie je neodmyslitelným předpokladem dobré psychologie.

U všech zápasících křesťanů nacházím jednoho společného jmenovatele: Nikdo z nich nevěděl, kým je v Kristu, a nechápal, co to znamená být Božím dítětem. Proč? Jestliže platí, že „sám ten Duch svědčí spolu s naším duchem, že jsme děti Boží“ (Ř 8,16), proč to nevnímali?

Dozvěděl jsem se, že po jedné z mých konferencí jedné účastnici její přítelkyně celý měsíc nezavolala. Znepokojilo ji to, protože kamarádka jí předtím volala každý den se žádostí o citovou podporu. Její nejistá a zápasící přítelkyně se snažila přežívat pomocí závislosti na přátelích, třech poradenských setkáních týdně a celém spektru předepsaných léků. Během konference však dané účastnici došlo, že podpůrný systém její kamarádky zahrnuje všechno možné kromě Boha. A když se její přítelkyně dozvěděla, kým je jako Boží dítě, začala denně chodit za svým nebeským Otcem a učila se vkládat svou úzkost na Krista. Poté, co vyřešila své osobní a duchovní konflikty, začala dělat kroky víry a obnovovat svou mysl pravdou Božího slova. Během pouhého měsíce z ní byl jiný člověk.

V této knize se zaměřím na to, v čem spočívá pevné zakořenění a zakotvení v Kristu. Upřímně doufám, že zjistíte, kým jste v Kristu a co to znamená být Božím dítětem, a naučíte se žít vírou z moci

Ducha svatého. Vysvětlím, v čem spočívá boj o vaši mysl a jak se můžete proměňovat obnovou své mysli. Naučíte se, jak zvládat vlastní emoce a jak se osvobodit od citových traumat z minulosti prostřednictvím víry a odpuštění.

V pokračování této knihy s názvem *Vysvobození z pout²* vysvětluji, jak můžeme porazit síly zla. Tyto knihy společně ukazují, jak být živý a svobodný v Kristu, což jsou základní předpoklady pro růst ke zralosti v Kristu. Neexistuje nic takového jako okamžitá zralost. Obnovování naší mysli a proměna do Kristovy podoby nám zabere celý zbytek života; ustavení naší identity a svobody v Kristu však dlouho netrvá. Svět, tělo a Dábel jsou strašliví nepřátelé našeho posvěcení, ale v Kristu jsou poraženi.

Hovořil jsem s tisíci lidmi, kteří se životem snaží nějak protlouct a vrtá jim hlavou, jestli to někdy bude lepší. Vypadá to, jako by se stále nemohli přehoupnout přes vrchol a začít žít smysluplně. Potřebují znovu zakotvit svou naději v Kristu s pomocí povzbuzení lidí, kteří prožili osvobození a kteří v Kristu našli svůj život, totožnost a svobodu. Možná i vy patříte k těm, kdo říkájí:

Půjčíš mi na chvíli naději?
 Tu svou jsem nejspíš někam založil.
 Den co den mne všude doprovázejí pocity ztráty a beznaděje,
 společnost mi dělá bolest a zmatek.
 Nevím, kam bych se obrátil;
 když hledím do budoucna,
 nesvítá mi před očima opět naděje.
 Vidím jen těžké časy,
 dny naplněné strádáním a další neštěstí.
 Půjčíš mi na chvíli naději?
 Tu svou jsem nejspíš někam založil.
 Drž mě za ruku a obejmi mě.
 Naslouchej mi, když říkám nesmysly;
 zotavení se zdá tak vzdálené.
 Vypadá to spíš, že cesta k uzdravení bude dlouhá a osamělá.
 Půjčíš mi na chvíli naději?

Tu svou jsem nejspíš někam založil.
Stůj při mně, daruj mi svou přítomnost,
své srdce a svou lásku.
Uznej moji bolest;
je tak skutečná a nikdy mne neopouští.
Drťí mě sklíčující a rozporuplné myšlenky.
Půjčíš mi na chvíli naději?
Jednou, až se uzdravím,
podělím se o své znovu nabyté zdraví,
naději i lásku s druhými.³

Na příštích stránkách se s vámi chci podělit o svou naději. Každý znovuzrozený křesťan je novým stvořením v Kristu. Můžete se osvobodit od své minulosti. Můžete mít pokoj s Bohem, který bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Citová zranění se mohou uzdravit. Můžete dokázat cokoli v Kristu, který vám dává sílu. Bůh naplní všechny vaše potřeby podle svého bohatství v slávě v Kristu Ježíši. Všemohoucí Pán Bůh vás bezpodmínečně miluje a s ním jsou všechny dobré věci možné.

1.

KDO JSI?

Když hledím na tvá nebesa – dílo tvých prstů, měsíc a hvězdy, které jsi upevnil – co je člověk, že na něj pamatuješ, syn člověka, že jej navštívuješ? Trochu jsi jej omezil, aby nebyl božskou bytostí, a korunoval jsi ho slávou a důstojností.

Žalm 8,4–6

„Kdo jsi?“ Zní to jako jednoduchá otázka, na kterou je jednoduchá odpověď, ale není tomu tak. Kdyby ji někdo položil mně, nejspíš bych odpověděl: „Neil Anderson.“ Jenže to je jen moje jméno. Mohl bych říct: „Jsem kazatel a profesor na semináři“, ale tím bych definoval jen svoji práci. Nebo bych mohl říct: „Jsem Američan“, ale tím bych jen určil svoje bydliště. Kdyby vyptávání pokračovalo, mohl bych naštvaně prohlásit: „Přece mě vidíte. Jsem muž, měřím 170 centimetrů a vážím něco přes 70 kilo – no, vlastně *docela dost* přes 70 kilo.“ Apoštol Pavel ale řekl: „*Ačkoli jsme i znali Krista podle těla, nyní ho již takto neznáme*“ (2K 5,16).

Dotaz, kdo jsme, je ontologická otázka, která se týká podstaty „bytí“. Pět století před Kristem položili Thalétovi z Milétu otázku: „Co je ze všeho nejtěžší?“ a on na ni odpověděl: „Poznat sám sebe.“ Po pětadvaceti staletích nejsou vědci odpovědi na otázku: „Co je lidstvo?“ o nic blíže.

Víme toho mnohem více o chemické stavbě těla. Z ní se ale nedozvíme, kým budeme, až opustíme tělo a budeme u Pána. Psychologie dokáže tajemství *osobnosti* popsat, ale nikoli odhalit. Biologie je věda, která se zabývá studiem rostlin a živočichů, ale žádný z těchto tvorů nenese Boží obraz a podobu. Vědci nedokážou odpovědět na ty nejzákladnější ze všech otázek: „Kdo jsme a proč jsme tady?“

Máme přirozený sklon hledat nějaké potvrzení vlastní osoby prostřednictvím vzhledu, výkonů či společenského postavení nebo doufáme, že se díky těmto věcem staneme někým jedinečným. Ovšem vzhled člověka nezrcadlí vždy to, kým je, a totéž platí o výkonech nebo společenském postavení. To, co děláme, neurčuje, kým jsme. Je tomu naopak: To, kým jsme, rozhoduje o tom, co děláme.

Nesprávné snahy o sebepotvrzení

Zdalo se, že slečna, kterou jsem měl před sebou, má všechny trumfy, které může mít. Byla atraktivní, talentovaná a dokonale upravená. Dvanáct let školní docházky zvládla za jedenáct let a výsledky jejich závěrečných zkoušek patřily k nejlepším ve třídě. Od jedné křesťanské vysoké školy získala plné talentové stipendium. Od rodičů dostala u příležitosti slavnostního udělování diplomů sportovní auto. Když jsem si vyslechl její příběh, zeptal jsem se jí: „Usínala jste někdy s pláčem, protože jste si připadala nedostatečná, a přála jste si, abyste byla někdo jiný?“

Rozplakala se a zeptala se: „Jak to víte?“

Tutéž otázku bych mohl v určitém období života položit každému a dostal bych podobnou odpověď. Našel by se snad někdo, kdo by nebojoval s pochybnostmi o sobě samém a nepřipadal by si po morbidním sebezpytování poražený? Zdání může klamat. Lidé si často nasazují falešnou fasádu, která zakrývá jejich pravé já, a skrývají negativní pocity ve vztahu k vlastní osobě. Vzájemné lichocení ani svépomocné snahy nepřinášejí trvalé naplnění. Nenechte se oklamat arogantním člověkem s nafouknutým egem. Tím, že se pokouší upoutat pozornost, jen ukazuje, jak povrchní život ve skutečnosti vede.

Maurice Wagner ve své knize *Sensation of Being Somebody* (Vědomí, že jsme někdo) píše:

Ať se svým vzhledem, svými výkony, nebo svým postavením sebevíc snažíme potvrdit, že někým doopravdy jsme, nikdy nedosáhneme úplného uspokojení. Ať dosáhneme v oblasti osobní identity jakéhokoli vrcholu, brzy se zhroutí pod nápořem tlaku nepřátelského odmítnutí nebo kritiky, introspekce nebo pocitů viny, strachu či úzkosti. Nemůžeme udělat nic pro to, abychom získali vedlejší produkt v podobě bezpodmínečné a dobrovolné lásky.¹

Kdyby měly takové snahy o sebezpotvrzení šanci na úspěch, měl by tím nejnaplněnějším člověkem, který kdy žil, být Šalomoun. Byl králem Izraele v době jeho největšího rozmachu. Měl moc, postavení, bohatství, majetek a tisíc žen, ze kterých si mohl vybrat. Nejenže vlastnil všechno, co by si jen padlí lidé mohli přát, ale navíc dostal od Boha moudrost, aby tomu všemu dokázal porozumět, a to lépe než kterýkoli jiný smrtelník. A k jakému závěru dospěl? „*Marnost všech marností, řekl kazatel, marnost všech marností, všechno je to marnost*“ (Kaz 1,2). Šalomoun se snažil najít smysl a cíl života nezávisle na Bohu a napsal o tom knihu. Kniha Kazatel popisuje marnost veškerého lidského snažení vést v padlém světě smysluplný život bez Boha. Miliony lidí šplhají po žebříčku „úspěchu“, jen aby poté, co se dostanou na vrchol, zjistili, že se jejich žebřík opírá o nesprávnou zeď.

Často se také chytíme do pasti odvrácené strany snahy o sebezpotvrzení. Když lidé nedokážou dosáhnout světských měřítek úspěšnosti, začne jim připadat, že nemají žádnou naději na smysluplný život. Zkuste si představit někoho, kdo má postavu jako brambora, zplihlé vlasy, při každém kroku zakopává, při každé větě se zakoktá a přes veškerou snahu má sotva průměrné známky. Má nějakou naději na to, aby dosáhl naplnění? A co takhle štěstí a spokojenosti? Jsou takoví lidé nuly? Svět je možná bude za nuly považovat, ale rozhodně nejsou žádné nuly v Božích očích. A navíc takhle život na začátku vůbec nevypadal.

Původní stvoření

„*Na počátku stvořil Bůh nebesa a zemi*“ (1M 1,1). Hubbleův vesmírný teleskop nám umožňuje pozorovat velkolepou rozmanitost stvoření a věci, které spatříme, přesahují naše chápání. Když se díváme na vesmír, můžeme jen žasnout. „*Nebesa vypravují o Boží slávě; obloha vypovídá o díle jeho rukou*“ (Ž 19,2). Ve vesmíru se vyskytují supernovy, galaxie i hvězdy, které jsou tak obrovské, že kdybychom je nakreslili na stránku papíru, Země by v porovnání s nimi vypadala jako maličká tečka. Celá tato hmota je konečná, schází jí život a nevznikla z ničeho, co by existovalo už předtím. Naopak Stvořitel je živý a nekonečný. Je to Mysl s velkým M, která stojí za vesmírem.

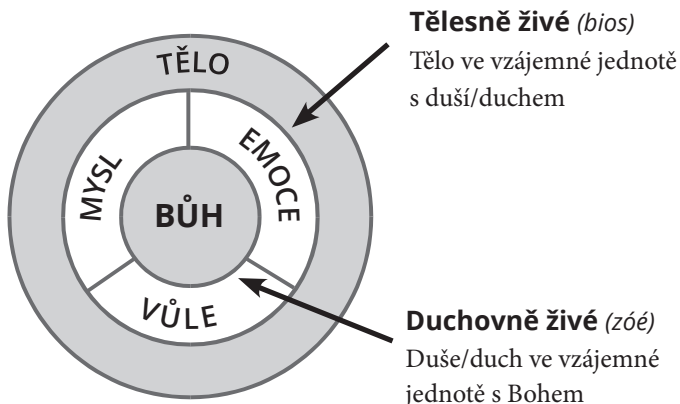
Země a možná i některé další planety mají na svém povrchu organický život v podobě rostlin, ptáků, ryb a dalších živočichů. Tento druh života podléhá přirozenému zákonu smrti. Než jedinci zahynou, opakovaně zasévají semena dalších generací, jinak by druhu hrozilo vyhynutí. „*Hospodin Bůh vytvořil člověka z prachu ze země a do jeho chřípí vdechl dech života; a člověk se stal živou duší*“ (1M 2,7). S Adamem, kterého Bůh stvořil ke svému obrazu a jako svou podobu (viz 1M 1,26), se Bůh podělil o svůj božský život. Původní člověk se skládal ze spojení hlíny a vdechnutého života.

Pavel uvádí, že lidé mají vnější a vnitřní já (viz 2K 4,16), tedy hmotnou a nehmotnou část. Vnější část naší osoby představuje naše tělo; tu vnitřní naše duše či duch a tvoří ji mysl, vůle a emoce. Většina teologů se přiklání k dichotomickému rozdělení na dvě části a považuje duši a ducha za v podstatě totéž. Jiní zastávají trichotomickou představu a považují tělo, duši a ducha za tři oddělené součásti. V Bibli se však pojmy „duše“ a „duch“ často používají střídavě. Pro účely našeho pojednání budeme uvažovat holisticky a vycházet z toho, že tělo a duše fungují ve vzájemné jednotě.

Diagram 1A

PŮVODNÍ STVOŘENÍ

1. Mojžíšova 1–2

1. Důležitost – člověk měl Bohem daný smysl existence (1M 1,28).
2. Bezpečí a jistota – člověk měl zajištěny všechny své potřeby (1M 1,29).
3. Přináležitost – člověk si uvědomoval, že k někomu patří (1M 2,18).

bios = duše ve vzájemné jednotě s tělem

zóé = duše ve vzájemné jednotě s Bohem

Bible se také zmiňuje o srdci, které bývá často chápáno jako střed vlastního já člověka. H. Wheeler napočítal 822 případů, kdy je *srdce* použito pro určitou stránku lidské osobnosti. Podle jeho rozdělení bylo ve 204 případech použito v souvislosti s rozumovou činností, ve 195 případech s vůlí a ve 166 případech s citovým stavem.² Místo abychom si tedy srdce v souladu s běžným názorem představovali

jako sídlo svých emocí, bude mnohem přesněji odpovídat Bibli, když o něm budeme uvažovat jako o sídle myšlení. Teprve v srdci se mysl, vůle a emoce soustředí do společné holistické jednoty. Sekulární vzdělání se snaží o posílení mysli. Bůh usiluje o posílení srdce. Člověk totiž může mít rozumové znalosti, které se nikdy nedotknou jeho srdce, a tudíž vedou nanejvýš k minimální proměně. David napsal: „*Hle, ty máš zalíbení v niterné opravdovosti*“ (Ž 51,8).

Tělesný život

Poté, co Bůh vdechl do Adamova chřípí život, byl Adam po tělesné i duchovní stránce živý. Řecký výraz pro tělesný život je *bios*. *Bios* je vzájemná jednota mezi tělem a duší. Jsme tělesně živí, když je naše duše ve vzájemné jednotě s tělem. Fyzická smrt je oddělení těla a duše.

Zemřít v Bibli znamená „oddělit se“ a žít znamená „být s něčím ve vzájemné jednotě“. Odejít z tohoto těla podle Pavla znamená přijít domů k Pánu (viz 2K 5,8). Vaše já samozřejmě zahrnuje mnohem více než jen fyzické tělo; tělo se totiž po fyzické smrti vrací do prachu a věřící budou v Boží přítomnosti.

Vaše skutečné, nehmotné já potřebuje k životu v tomto světě vaše hmotné, vnější já. Třeba váš fyzický mozek bychom si mohli přestavit jako hardware počítačového systému a vaši nehmotnou duši jako software. Bez softwaru je počítač prakticky k ničemu, ovšem software potřebuje k fungování počítač. K ovládní pohybu a reakcí svého těla potřebujete svůj fyzický mozek a svou nehmotnou mysl k přemýšlení a k posuzování hodnot. Mozek nemůže fungovat nezávisle na tom, jak byl naprogramován. Ani ten nejvýkonnější mozek jakožto orgán nedokáže vůbec nic, když bude v mrtvém těle, které nemá mysl. A mysl může být dokonale naprogramována, jenže pokud bude mozek daného člověka poškozen Alzheimerovou chorobou, nebude dotyčný patřičně fungovat.

Dokud žiji v hmotném světě, musím žít v rámci hmotného těla. Snažím se být dobrým správcem a udržovat si správnou rovnováhu v oblasti odpočinku, fyzické aktivity a stravování. Nedělám si však